

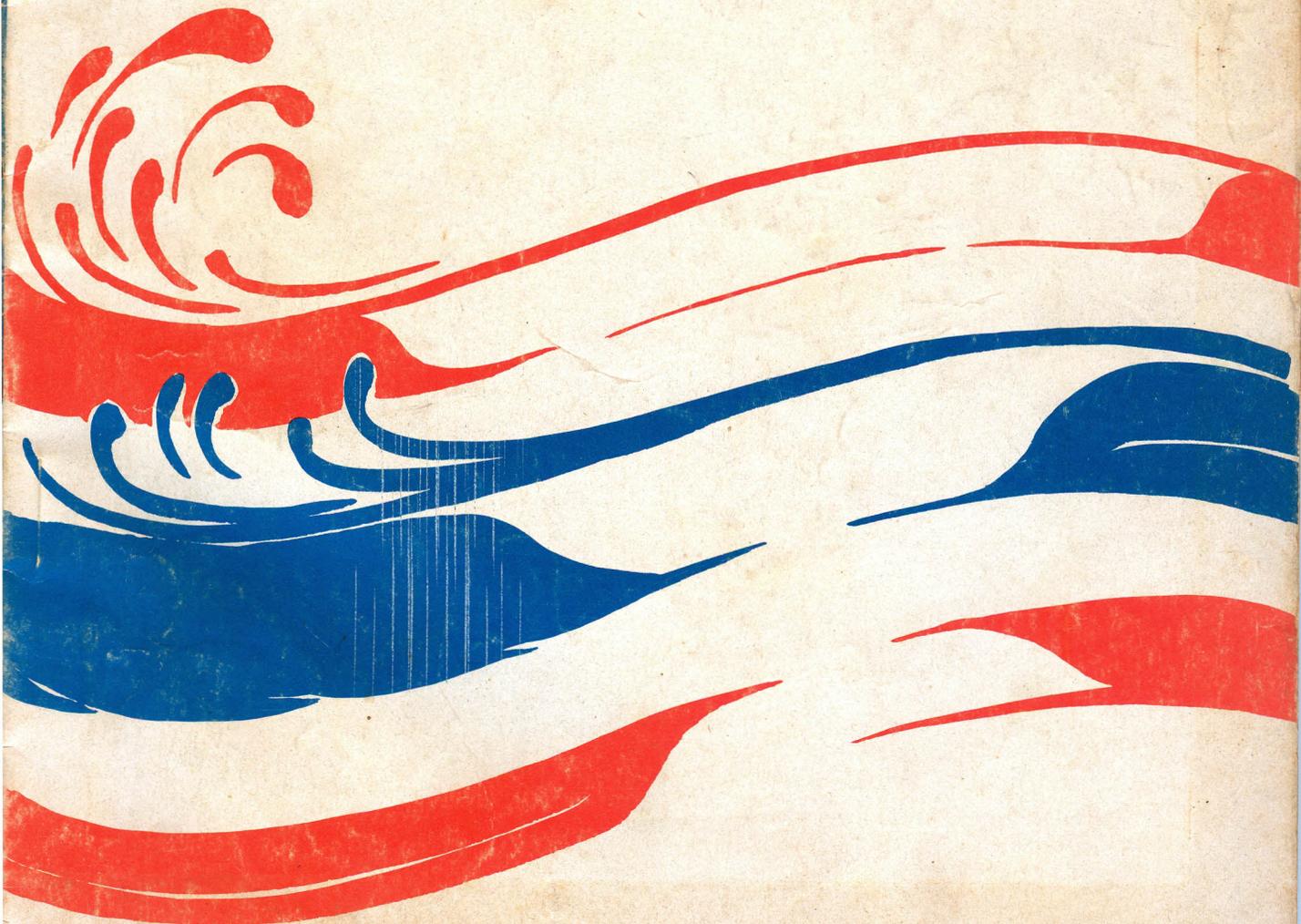
ปอระฉู่ ชาติวิ

โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย (ครบ.)

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

นันทนาการ ประชาธิปไตย

ที่ทำการชั่วคราว : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พญาไท กรุงเทพฯ ๕

ผู้เขียน : นายสันโตษ เต็มแสงเลิศ
และฝ่ายวิชาการ

บรรณากร : นายประเทิม คำรงเจริญ

กองบรรณากร : นายอำนวยการชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงษ์
นายพรสิทธิ์ พัฒรนาอนุรักษ์
นายสุเมธ สุวิทยะเสถียร

กองจัดการ : น.ส. อภิญญา บุรณะพงศ์

ผู้ผลิต : ฝ่ายเอกสารและสิ่งพิมพ์
โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

ราคาเล่มละ ๒.๕๐ บาท

คำประกาศ

ถึงพี่น้องร่วมชาติที่เคารพ

วีรกรรมของวีรชนไทยผู้รักชาติและประชาธิปไตย กลางเดือน
 ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่ง ที่พิสูจน์ว่า
 ประชาชนเมื่อรวมพลังกันต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ ก็สามารถทำลายและ
 โค่นล้มอำนาจอธรรมลงได้ และผลจากวีรกรรมดังกล่าวได้ขับไล่หัวใจ
 ทหารออกนอกประเทศ เป็นเงื่อนไขอันดีที่จะสร้างประชาธิปไตยของ
 ประชาชนขึ้นในประเทศได้อย่างแท้จริง

ในขณะที่ประชาธิปไตยยังไม่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โกร
 การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
 ไทย จึงได้จัดนิทรรศการขึ้นครั้งนั้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองและ
 ประชาธิปไตยแก่นักเรียน นิสิตนักศึกษาและประชาชน เป็นการเสริมสร้าง
 ความเข้าใจ และเพื่อให้เราตระหนักถึงคุณค่าของประชาธิปไตยและสิทธิ
 เสรีภาพ อันจะเป็นการสถาปนาประชาธิปไตยของประชาชนให้งอกงาม
 ถาวรต่อไป มิให้การต่อสู้ที่ตองลงหน้าตาด้วยความแค้นแค้นพวกเผด็จการ
 ทหาร เสียเลือดเนื้อ และแม้กระทั่งชีวิตของวีรชนเหล่านั้นต้องสูญเปล่า

โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
 ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

PROVISOFT

ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและประชาธิปไตย

๑. จุดเริ่มต้น

มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม สังคมของมนุษย์ต้องเป็นระบบ และมีกฎเกณฑ์ ถ้าไม่มีระบบ ไม่มีกฎเกณฑ์ ใครต้องการจะทำอะไรก็ทำได้ตามใจชอบ สังคมนั้นก็จะระส่ำระสาย ขาดความเหนียวแน่น ในที่สุดก็ถึงกับพังทลายลงได้ ดังนั้นทุกสังคมก็ต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์อย่างหนึ่ง ระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นจะมีคนกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจ ออกประกาศกฎเกณฑ์และกฎหมายต่าง ๆ ขึ้นประจำสังคม เป็นหลักในการปฏิบัติ โดยมีความมุ่งหมายที่เปิดเผยว่าเพื่อให้ทุกคนอยู่กันอย่างสงบสุข ไม่มีการเบียดเบียนข่มเหงกัน ตามปรกติกฎเกณฑ์ที่ว่าด้วยการใช้อำนาจปกครองสังคมมักกำหนดกันว่า กลุ่มคนที่ใช้อำนาจนั้นใช้อำนาจในนามของใคร จะอยู่ในอำนาจชั่วเวลาหนึ่ง แล้วก็ให้มีการเลือกตั้งใหม่ จากการออกเสียงของประชาชน เพื่อป้องกันมิให้มีการอยู่ในอำนาจนานเกินไป และมิให้ใช้อำนาจนั้นมากดขี่ปราบปรามประชาชน นั่นคือป้องกันมิให้เกิดการเผด็จการทรราช ขึ้น ถ้ากลุ่มปกครองใด ปกครองเพื่อผลประโยชน์กลุ่มตนมิใช่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ประชาชนก็มีสิทธิเต็มที่ที่จะโค่นล้มผู้ปกครองเผด็จการทรราชได้

เราต้องเข้าใจเรื่องการเมืองนี้ให้ถูกต้องว่าการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เราจะไม่สนใจการเมืองหรือยอมให้ใครมาฉ้อราษฎร์บังหลวงทางการเมืองไม่ได้ เพราะว่า การปกครองบริหารประเทศชาตินั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของเราทุกคน และเกี่ยวข้องกับอนาคตของชาติด้วย ถ้าผู้ปกครองไม่ดี ประเทศชาติก็เกิดภัยพิบัติและประชาชนก็จะอดอยากยากจน ไม่มีงานทำ เราจะต้องเลือกผู้ปกครองและควบคุมผู้ปกครองให้บริหารประเทศเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและของประชาชน

ห้องไปอยู่อย่างนี้ก็จะหนีพ้นการเมือง

หมิงหมิ่นติดตามข่าวและติดตามเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ที่ว่าติดตามข่าวสารทางการเมือง เช่นติดตามคุณากรเมืองหรือ
กลุ่มปกครองได้แก่เทศมนตรี สมาชิกสภา นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด
รัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนของเราว่าทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
ของชาติและประชาชนจริงหรือไม่ มีการใช้อิทธิพลและอำนาจไปในทางที่
ไม่ชอบหรือเปล่า นอกจากนี้เราควรติดตามข่าวสารสถานการณ์การเมืองของ
ประเทศและของโลกด้วย

ที่ว่าศึกษาความรู้ทางการเมือง เช่นศึกษาว่ารัฐคืออะไร อำนาจรัฐ
ได้มาจากไหน ทำไมกลุ่มปกครองจึงมีอำนาจปกครอง พรรคการเมืองคือ
อะไร ระบบการเมืองต่างๆ มีอะไรบ้าง อย่างไรเหมาะแก่กับประเทศของเรา

เมื่อเราติดตามข่าวสารและมีความรู้ทางการเมืองอย่างถูกต้องแล้วก็
จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างมีพลัง สามารถเล็งเฝ้ารัฐบาล
และควบคุมรัฐบาลได้อย่างเต็มที่

๔. ประชาธิปไตยคืออะไร

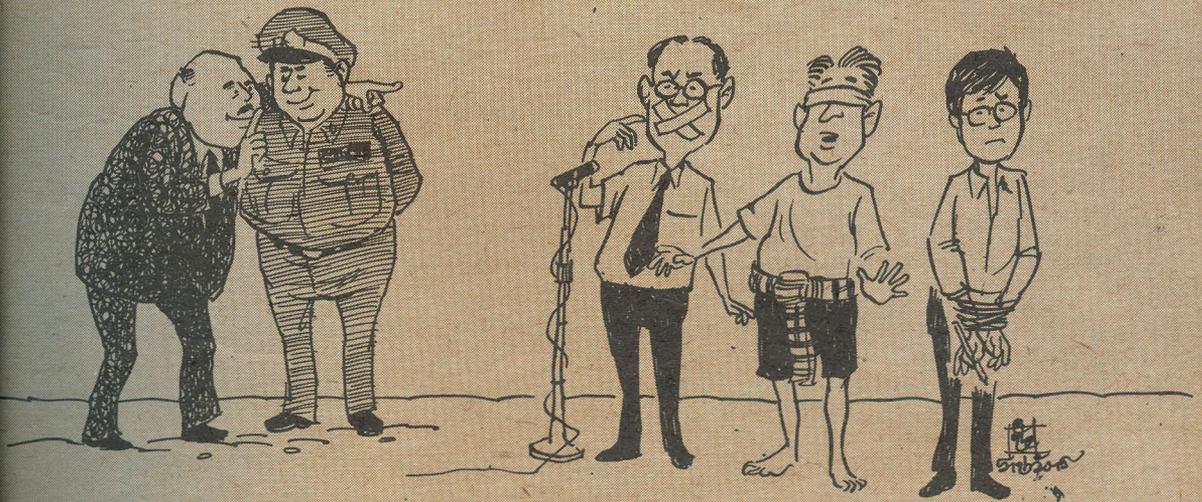
ประชาธิปไตยมีความหมายกว้าง ประเทศทั่วโลกต่างพยายามปกครองในระบบประชาธิปไตย แต่มีชื่อเรียกกันไปต่างๆ และบางทีก็โจมตีกันว่าของตนเป็นประชาธิปไตยกว่าของอีกประเทศหนึ่ง เราจึงควรเข้าใจความหมายพื้นฐานของประชาธิปไตยให้ดี เพื่อที่เราจะเลือกกระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศของเราได้

หลักพื้นฐานของประชาธิปไตยก็คือการยึดถือประชาชนว่าสำคัญสูงสุด อำนาจการปกครองหรืออำนาจรัฐมาจากประชาชน ดังที่มักระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่า "อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย" ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งรัฐบาล ประกอบกันขึ้นเป็นคณะรัฐบาล และจัดการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ดังคำขวัญที่ว่า "รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน" ดังนั้นจึงเรียกว่าเป็นประชาธิปไตย รัฐบาลที่กดขี่ปราบปรามประชาชน คอยหวาดระแวงประชาชน ดุหมั่นประชาชน หาร้ายร้ายใส่ประชาชน เป็นรัฐบาลเผด็จการทรราช ไม่เป็นรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย

เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลขึ้นได้ ในทางการเมืองประชาธิปไตย จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีสิทธิทางการเมืองอย่างกว้างขวาง สามารถจัดตั้งพรรคการเมือง จัดตั้งสมาคมสโมสรทางการเมือง จัดตั้งสมาคมรวมกลุ่มอาชีพเช่นสหบาลกรรมกรเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นแรงกดดันทางการเมือง และเพื่อเข้ารับเป็นรัฐบาลบริหารประเทศเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและของประชาชนต่อไป

ประชาธิปไตยมิใช้อยู่เพียงแต่ในเรื่องการเมือง แม้การใช้ชีวิตประจำวันก็ต้องมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้องในระบบประชาธิปไตยนั้นถือหลักใหญ่ ๓ ข้อด้วยกัน คือ หลักของสิทธิเสรีภาพ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิต จะถูกกดขูดด้วยวิธีทางเศรษฐกิจ ทางการเมือง และทางสังคมไม่ได้ หลักต่อไปคือหลักของความเสมอภาค ได้แก่ความเท่าเทียมกันทางกฎหมายที่เป็นธรรมทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายอันเดียวกัน ใครจะใช้อิทธิพลอยู่นอกกฎหมายไม่ได้ ความเสมอภาคนี้ยังหมายถึงความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ คือไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงทางฐานะรายได้กันจนเกินไป ไม่ใช่คนหนึ่งรวยล้นฟ้ามีบ้าน ๓ ถู และคนส่วนมากอด ๆ อยาก ๆ หลักข้อสุดท้ายคือหลักของความเป็นพี่น้องกัน นั่นคือไม่เหลื่อมล้ำต่ำสูงกันมากในฐานะทางสังคม ไม่มีใครฐานะสูงลิ่วและอีกฝ่ายหนึ่งต่ำต้อยน้อยหน้า ไรศักดิ์ศรีเหมือนกันว่าไม่ใช่คน

ทั้งหมดนี้คือหลักของประชาธิปไตย วิธีการปฏิบัติในระบบประชาธิปไตยมีหลายแบบด้วยกัน แต่เมื่อเราจับหลักได้แล้วอย่างมั่นคง เราก็จะสามารถจัดระบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศของเราได้

แบบนี้ก็ไม่ใช่ประชาธิปไตยนะซิครับ

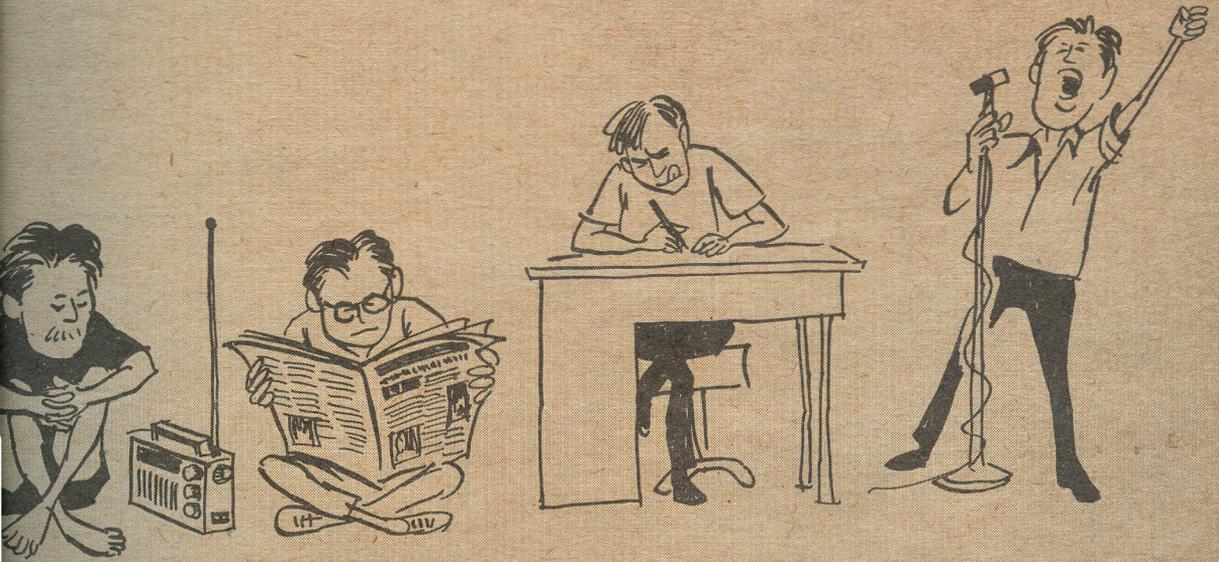
๕. ทำไมคนเราจึงจำเป็นต้องมีสติเสรีภาพ

เสรีภาพต้องมั่งอมเมม

คนเราแต่ละคนมีความสามารถ มีสมองที่จะคิดมีมือที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ความคิดของคนเราสะท้อนความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวเราขึ้นมาสร้างเป็นสิ่งใหม่ขึ้นในสังคม ทำให้สังคมของมนุษย์เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ เช่นสมัยก่อนคนต้องตายด้วยโรคระบาดต่างๆ เป็นประจำ ปัจจุบันเรามียาและวัคซีนป้องกันโรคเหล่านั้นได้ เหล่านี้ทำให้มนุษย์มีความสุข สะดวกสบายขึ้นและก็เป็นเสรีชน ถ้าหากว่าคนไม่มีสติเสรีภาพก็เหมือนกับเป็นทาสเป็นวัตถุ ไม่สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ยกระดับสังคมให้เจริญก้าวหน้าขึ้น เราจะเห็นว่าสังคมใดที่ประชาชนไม่มีสติเสรีภาพ สังคมนั้นจะเจริญก้าวหน้า กลายเป็นประเทศด้อยพัฒนาอย่างที่ประเทศของเราเป็นอยู่ เราจะเห็นว่าสติเสรีภาพของประชาชนอยู่ควบคู่กับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้าเราต้องการให้ประเทศของเราเจริญมั่งคั่งและเข้มแข็ง ไม่ถูกมหาอำนาจต่างชาติมาเอาเปรียบเราทางเศรษฐกิจ และทางอื่นๆ แล้ว ก็จำเป็นต้องให้ประชาชนมีสติเสรีภาพอย่างเต็มที่

๖. สิทธิเสรีภาพชนพินฐาน

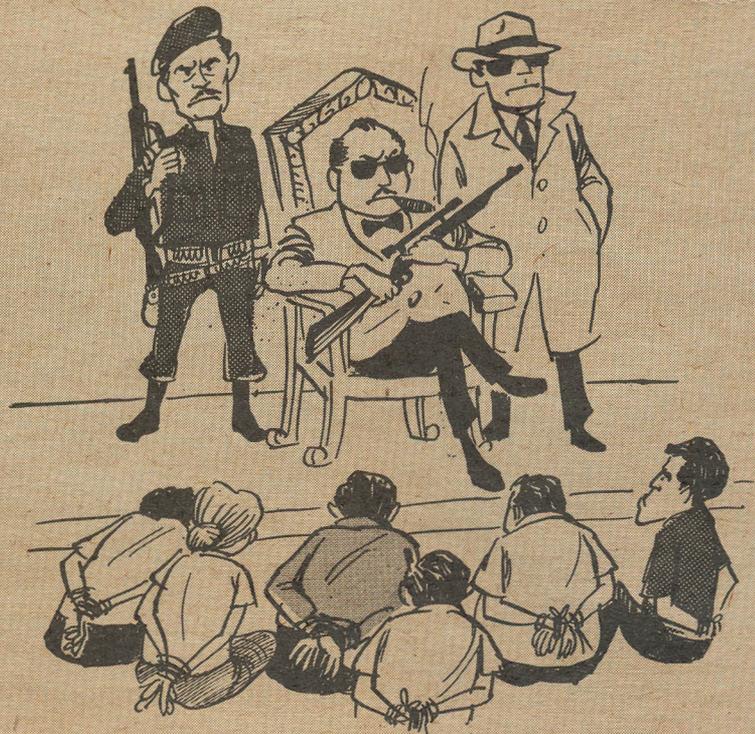
สิทธิพื้นฐาน

ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพหลายประการด้วยกัน แต่มีสิทธิบางอย่างถือว่าเป็นสิทธิเสรีภาพชนพินฐานที่จะไม่มีกฎหมายใดๆ หรือใครก็ตามจะมาละเมิดหรือมาจำกัดได้ สิทธิเสรีภาพชนพินฐานนั้นก็คือสิทธิเสรีภาพในการดำรงชีวิต ในการรักษาชีวิต สิทธิเสรีภาพในการปลอดจากความอดอยาก โหยหิว สิทธิเสรีภาพในการมีงานทำ และสิทธิเสรีภาพในการปลอดจากความหวาดกลัว รัฐบาลของประชาชนจะต้องประกันสิทธิพื้นฐานดังกล่าวให้แก่ประชาชนทุกคน ดังนั้นรัฐบาลใดปล่อยให้ประชาชนว่างงานจำนวนมาก ปล่อยให้ประชาชนต้องอดอยากโหยหิวหรืออดตาย เหล่านี้ถือว่าเป็นรัฐบาลที่ไร้ไม่ได้

ถัดจากสิทธิเสรีภาพชนพินฐาน ก็คือสิทธิเสรีภาพทั่วไปที่จะต้องได้รับการประกันให้แก่ประชาชน โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพนั้นในขอบเขตที่มีได้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สิทธิเสรีภาพทั่วไปดังกล่าวได้แก่ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการรวมกลุ่ม สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย และสิทธิที่จะได้รับความยุติธรรมเป็นต้น

ระบอบประชาธิปไตย

ระบอบเผด็จการ

๗. อำนาจอธิปไตย

คืออำนาจปกครองประเทศหรือบางที่เรียกว่าอำนาจรัฐ อำนาจนี้เป็นอำนาจสูงสุดและยิ่งใหญ่ที่สุดในรัฐหนึ่งหรือในประเทศหนึ่ง กลุ่มผู้ปกครองใช้อำนาจรัฐสำหรับปกครองประชาชน และใช้อำนาจนี้ต่อต้านการรุกรานหรือละเมิดอธิปไตยเหนือดินแดนจากต่างชาติ เช่นเมื่อต่างชาติยกทหารเข้ามา เราก็ต้องไปต่อสู้ป้องกันอธิปไตยของชาติไว้

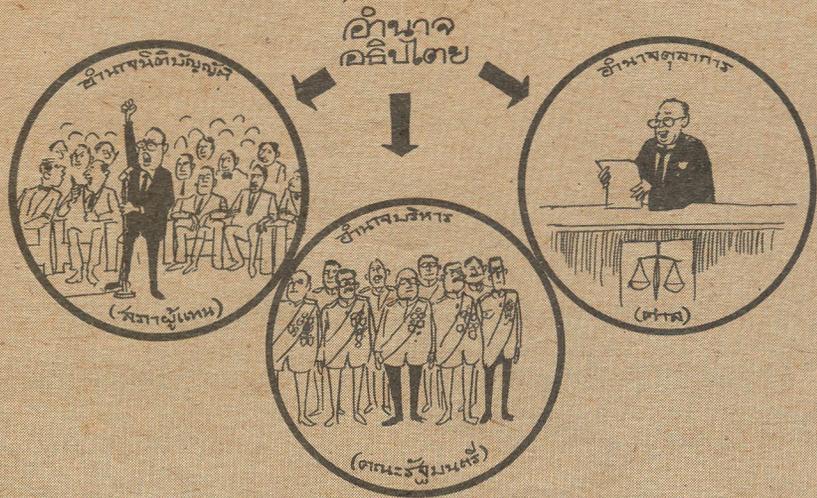
อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดนี้ กลุ่มผู้ปกครองในอดีตพยายามมอมเมาประชาชน อ่างที่มาจากอำนาจอย่างเขาข้างตัวและกดขี่ประชาชน เช่นอ้างว่าอำนาจปกครองได้มาสวรรค์หรือบุญบารมีเก่า บอกกับประชาชนว่าตนเป็นสมมติเทพ คือเทวดาลงมาเกิดจึงมีอำนาจปกครอง หรือบางที่ก็ยกตัวเองว่าตัวเองมีอำนาจปกครองเพราะตัวเองเป็นพ่อของประชาชน เป็นระบบการปกครองที่ว่าพ่อปกครองลูก

ในปัจจุบันนี้เราทราบว่าอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจปกครองประเทศ หรืออำนาจสูงสุดของรัฐนั้นมาจากประชาชน การปกครองแบบนี้เราจึงเรียกว่าการปกครองแบบประชาธิปไตย (คำนี้มาจาก ประชา หมายถึงประชาชน กับ อธิปไตย) ขณะนี้ประเทศไทยพยายามจะมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เราจึงควรหวงแห่นอำนาจอธิปไตยนี้ไว้ร่วมกัน ไม่ยินยอมให้ใครใช้อำนาจนี้ โดยที่เขาไม่ฟังเสียงและคำเรียกร้องของเรา

“อำนาจการเมืองเก็บไว้ที่ไหนก็ไม่ปลอดภัย นอกจากเก็บไว้ที่ประชาชนเท่านั้น”

โทมัส เจฟเฟอร์สัน

๘. เราจะใช้อำนาจอธิปไตยได้อย่างไร

ประชาชนทุกคนจะเข้าไปบริหารประเทศทั้งหมดย่อมไม่ได้ ประชาชนต้องทำการผลิต ทำไร่ไถนา สร้างของกินของใช้ จึงต้องเลือกผู้แทนจากพรรคการเมืองเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนเข้าไปทำงานไปใช้อำนาจปกครองประเทศแทนตน ผู้แทนของประชาชนจะไปจัดตั้งรัฐบาลขึ้นเพื่อบริหารประเทศ ผู้แทนและรัฐบาลจึงเป็นเพียงผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนเท่านั้น ประชาชนยังคงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยคืออำนาจสูงสุดของประเทศอยู่เช่นเดิม ดังนั้นเมื่อไม่พอใจรัฐบาลชุดใดก็สามารถล้มล้างหรือถอดถอนรัฐบาลชุดนั้นได้

อำนาจอธิปไตยนี้เป็นอำนาจหนึ่งเดียว แต่เนื่องจากเป็นอำนาจที่ใหญ่จึงมีขอบเขตการทำงานกว้างขวาง ประเทศหลายประเทศจึงนิยมแบ่งอำนาจอธิปไตยตามลักษณะการใช้ออกเป็น ๓ อย่างคือ

๑. อำนาจนิติบัญญัติ คืออำนาจในการออกกฎหมาย สภาผู้แทนเป็นผู้ใช้

๒. อำนาจบริหาร คืออำนาจในการบังคับใช้กฎหมายและปกครองประชาชน คณะรัฐมนตรี (หรือเรียกกันทั่วไปว่า รัฐบาล) เป็นผู้ใช้

๓. อำนาจตุลาการ คืออำนาจในการลงโทษประชาชนที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ศาลเป็นผู้ใช้อำนาจนี้

๘. รัฐธรรมนูญคืออะไร

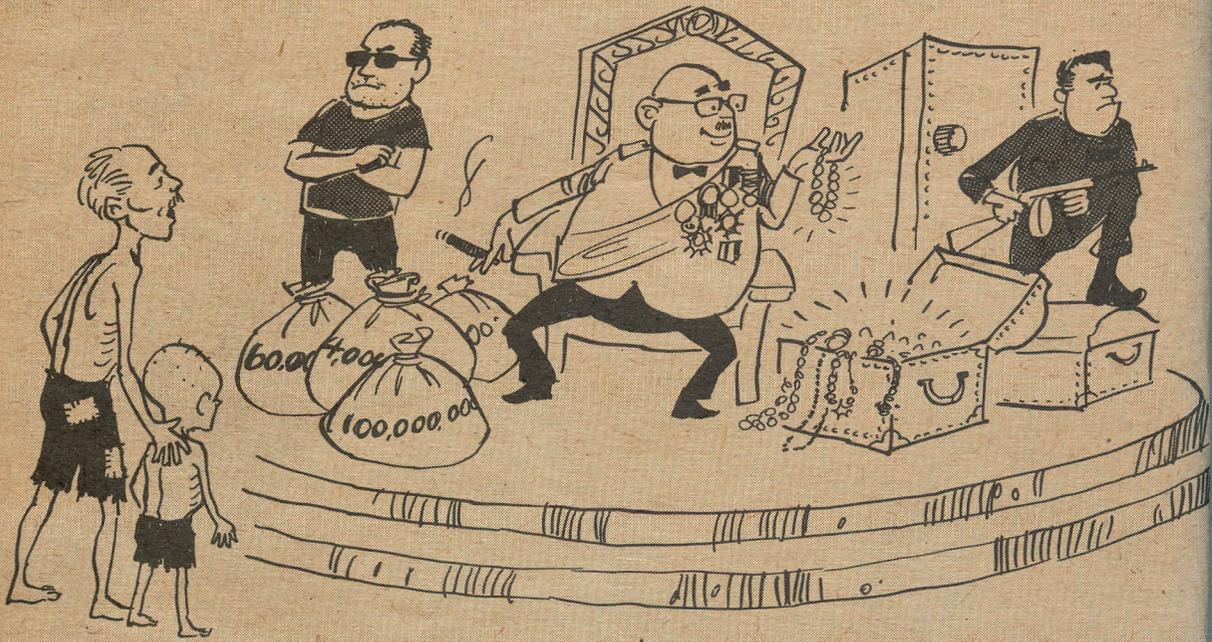

เลวยิ่งกว่าโจร!

รัฐธรรมนูญคือกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นแม่บทของกฎหมาย
ทั้งปวง โดยปรกติรัฐธรรมนูญจะกล่าวถึงสิ่งต่อไปนคือ อำนาจอธิปไตยหรือ
อำนาจรัฐมาจากไหน ใครเป็นผู้ใช้ จะใช้อำนาจนั้นได้นานเพียงใด และจะ
เข้ามาได้โดยวิธีใด และที่สำคัญก็คือการรับประกันสิทธิเสรีภาพของประชา
ชนทั้งที่เป็นสิทธิเสรีภาพพื้นฐานและสิทธิเสรีภาพทั่วไป ใครจะล้มล้างรัฐ
ธรรมนูญไม่ได้

อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญก็สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ในรัฐสภา แต่
หากมีการแก้ไขใหญ่ เช่นเกี่ยวข้องกับใครเป็นผู้ใช้อำนาจ หรือใช้ได้มาก
น้อยเพียงใดก็ต้องให้ประชาชนทั่วทั้งประเทศออกเสียงรับรอง

๑๐. ทำไมจึงจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ

ประเทศที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ

ประเทศใดที่ไม่มีรัฐธรรมนูญก็เท่ากับไม่มีระเบียบทางการเมือง และสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ได้รับการคุ้มครอง รัฐบาลที่เข้ามาปกครองประเทศอย่างไม่มีรัฐธรรมนูญก็สามารถใช้อำนาจเผด็จการทรราชย์ เพื่อรักษาอำนาจของกลุ่มตน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน ก็ดักประชาชนไม่ให้เข้าร่วมการปกครองประเทศ ดังนั้นจึงไม่มีความมั่นคงทางการเมือง เกิดช่องว่างคือความไม่เข้าใจและไว้วางใจกันขึ้นระหว่างรัฐบาลและประชาชน ก่อให้เกิดการปะทะต่อสู้กันระหว่างรัฐบาลและประชาชนจนถึงขั้นนองเลือดดังที่เคยเป็นมาได้

แต่ที่เราต้องไม่ลืมว่าเนื้อหาของรัฐธรรมนูญต้องเป็นเนื้อหารัฐธรรมนูญของประชาชน พินัยปกป้องสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน จะต้องไม่มีเนื้อหาเพื่อคนกลุ่มน้อยที่ยึดอำนาจอยู่ จึงเป็นรัฐธรรมนูญที่ถูกต้อง

๑๑. ทำไมจึงต้องมีสภาผู้แทนราษฎร

ควบคุมกันเป็นทอดๆ

สภาผู้แทนราษฎรก็คือสภาตัวแทนของประชาชน นั่นคือเป็นตัว
แทนของอำนาจอธิปไตย จึงเป็นองค์ที่มีอำนาจสูงสุด เป็นผู้เลือกตั้งรัฐบาล
และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล นี่คือการเป็นประชาธิปไตยที่ถูก
ต้อง แต่เท่าที่เป็นมาสภาผู้แทนนั้นถูกดูหมิ่น ถูกล้ม ถูกยุบ ถูกปิดโดย
รัฐบาลทหารอยู่เนืองๆ หรือว่ามีการตั้งสภาพิเศษขึ้นมาประกอบด้วยสมาชิก
ที่ประชาชนมิได้เลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่เป็นสภาผู้แทนราษฎร นั่นหมายถึง
ว่าอำนาจอธิปไตยของประชาชนถูกละเมิดมาโดยตลอด ดังนั้นประชาชนจะ
ต้องพิทักษ์รักษาสภาที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างเต็มที่

๑๒. การเลือกตั้ง

คือวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยใช้สิทธิเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย การเลือกตั้งนี้มีได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนกระทั่งถึงระดับชาติ การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นก็ได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด การเลือกตั้งระดับชาติก็ได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งเป็นวิธีสำคัญในการเปลี่ยนถ่ายรัฐบาลตามวาระอันสมควรและเป็นระเบียบ ถ้าต้องเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยวิธีใช้กำลังกันอยู่ตลอดเวลาอย่างพร่ำเพรื่อแล้วก็จะทำให้บ้านเมืองวุ่นวายไม่สงบอยู่เสมอ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ ถ้าประชาชนไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือเลือกตัวแทนตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแล้วก็ถือว่าระบอบการปกครองนั้นไม่ใช่ประชาธิปไตย

การออกเสียงเลือกตั้ง

๑๓. หน้าที่ของประชาชนก่อนจะถึงวันเลือกตั้ง

ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องไปตรวจบัญชีรายชื่อของท่านตามหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ใกล้บ้าน เพื่อตรวจดูว่าอำเภอพิมพ์ชื่อของท่านถูกต้องหรือไม่ หรือ มีรายชื่อคนอื่นที่ท่านไม่รู้จักแฝงอยู่ในเลขที่บ้านของท่านหรือไม่ ถ้าพบว่าอะไรผิดพลาดจะต้องรีบแจ้งให้อำเภอท้องถิ่นของท่านทราบ เพื่อให้แก้ไขโดยด่วน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของท่านเอง ท่านอาจจะต้องเสียเวลาไปตรวจดูรายชื่อสักเล็กน้อย เพื่อให้แน่ใจว่า มีรายชื่อถูกต้อง ท่านก็จะมีสิทธิเลือกตั้งแน่นอน แต่ถ้าท่านไม่ไปตรวจดูรายชื่อของท่านเสียก่อน พอถึงวันเลือกตั้ง ท่านอาจจะไม่มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ถ้าไม่มีชื่อของท่านอยู่ในบัญชีรายชื่อ หรือถ้าทางการพิมพ์ชื่อของท่านผิดไป

ต้องไปตรวจดูรายชื่อของท่านตามหน่วยเลือกตั้ง

๑๔. จะเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอย่างไรดี

ระวัง! ผู้แทนสมุทมนแจกสิ่งของเงินทองของหัวเป็นกำไร

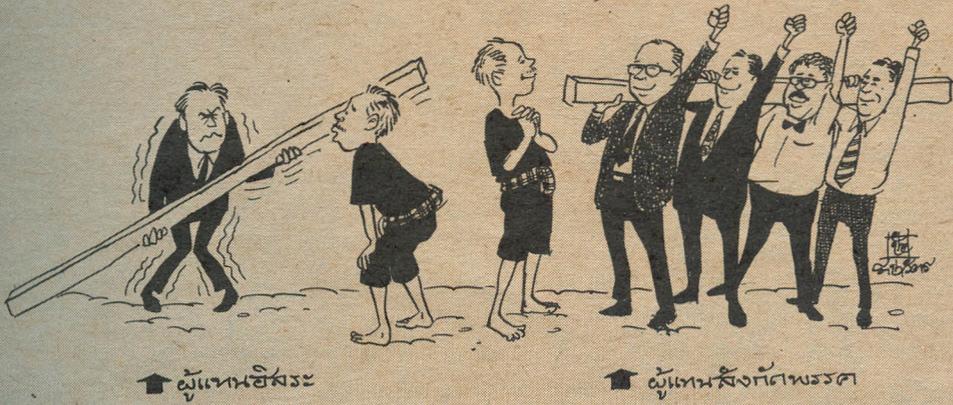
ท่านควรจะเลือกตั้งผู้แทนรวมเป็นพรรค ถ้าท่านมีสิทธิเลือกผู้แทนได้ก็คนก็ควรจะเลือกผู้แทนที่สังกัดพรรคที่ท่านชอบให้ครบ สำหรับท่านที่ยังไม่ตัดสินใจว่านิยมชมชอบพรรคใดนั้น ก็มีข้อที่ท่านจะพิจารณาได้ตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาว่านโยบายหรือหลักการของพรรคต่างๆ นั้นมีอะไรบ้าง แตกต่างกันอย่างไรร

๒. เมื่อท่านชอบนโยบายของพรรคใดแล้ว ต่อจากนั้นก็พิจารณาศึกษาตัวบุคคลที่ทำงานอยู่ในพรรค และที่พรรคส่งมาสมัครรับเลือกตั้งว่าบุคคลเหล่านั้นมีความรู้ความสามารถเพียงใด สามารถจะทำงานบริหารประเทศได้หรือไม่ มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้หรือไม่ เคยมีประวัติไม่ดีมาก่อนหรือเปล่า ฯลฯ เมื่อท่านรู้สิ่งเหล่านี้แล้วจึงค่อยตัดสินใจว่า ท่านควรจะเลือกพรรคการเมืองใด เข้าไปบริหารประเทศแทนท่าน

สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่ชอบแจกเงินทองหรือสิ่งของ ท่านไม่ควรจะเลือกคนเหล่านั้น ให้เป็นผู้แทน เพราะถ้าคนเหล่านั้นเข้าไปเป็นผู้แทนได้ เขาย่อมจะหาผลประโยชน์ใส่ตัวเขาเองเป็นธรรมดา เช่นเดียวกับการลงทุนย่อมต้องการผลกำไรตอบแทน

๑๕. ทำไมจึงควรเลือกผู้แทนรวมเป็นพรรค

↑ ผู้แทนอิสระ

↑ ผู้แทนสังกัดพรรค

๑. เพราะว่ามีผู้แทนอิสระ (คือผู้แทนที่ไม่สังกัดพรรคใด) ย่อมไม่สามารถกำหนดนโยบายและวิธีการบริหารประเทศทั้งภายในและภายนอกได้อย่างทั่วถึงรอบด้าน การบริหารประเทศเป็นงานใหญ่ที่ต้องทำอย่างมีระบบต้องมีนโยบายและวิธีปฏิบัติอย่างทั่วถึงและรอบด้าน เช่นนโยบายเศรษฐกิจเป็นอย่างไร การศึกษาเป็นอย่างไร นโยบายต่างประเทศเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้คนคนเดียวคนเดียวย่อมไม่สำเร็จ หรือสำเร็จก็ไม่ทั่วถึงรอบด้าน ต้องอาศัยคนจำนวนหนึ่งที่มีอุดมการณ์ความคิดคล้ายๆ กัน มีระเบียบวินัยที่จริงจังสามารถวางนโยบายและวิธีการได้อย่างเป็นระบบ

๒. ว่าในทางปฏิบัติ พรรคการเมืองนั้นเป็นระบบ มีวินัยภายในพรรค เมื่อได้เสียข้งมากในสภาผู้แทนของประชาชนก็จะสามารถจัดตั้งรัฐบาลที่เข้มแข็ง เนื่องจากมีระบบและวินัยบังคับบัญชาอันอยู่แล้ว ถ้ามีผู้แทนเดี่ยวๆ มากต่างคนต่างต้องการเป็นใหญ่ไม่มีใครยอมลงใคร จะเกิดปัญหาการบริหารประเทศขึ้นได้มากมาย

๓. พรรคการเมืองนั้นเนื่องจากรวมกลุ่มคนขนาดใหญ่ไว้ จึงมีกำลังเข้มแข็ง ยิ่งเมื่อเป็นพรรคการเมืองของประชาชนแล้วก็จะยื่นหยัดต่อสู่เพื่อสิทธิเสรีภาพและความกินดีอยู่ดีของประชาชนอย่างเต็มที่ ได้ ถ้าหากมีการรัฐประหารอย่างไม่ชอบธรรมเกิดขึ้น พรรคการเมืองนั้นก็จะเป็นตัวแทนต่อสู้ให้แก่ประชาชน มิให้ประชาชนต้องเสียสิทธิและผลประโยชน์ที่ควรจะได้ไป

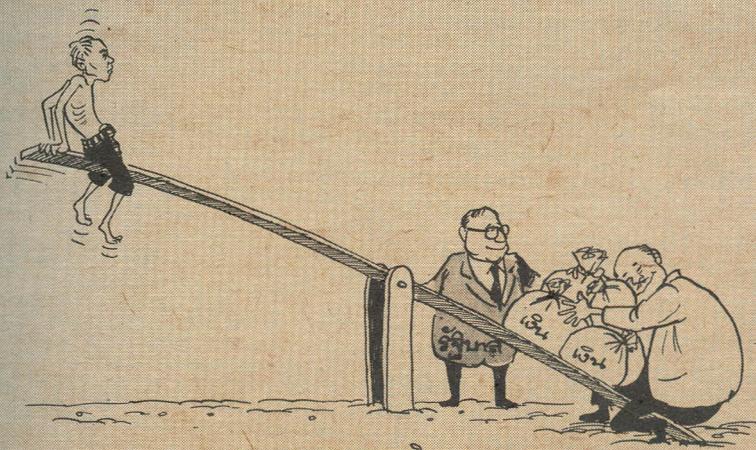
๑๗. ระบบเศรษฐกิจ

ในโลกปัจจุบันนี้มีระบบเศรษฐกิจที่เป็นหลักอยู่ ๓ ระบบคือ

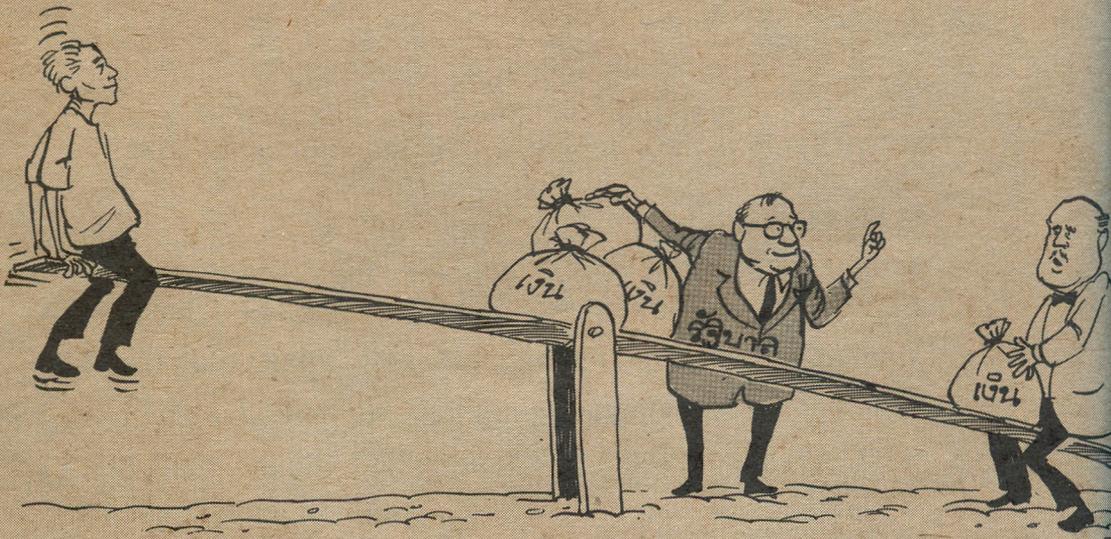
๑. ระบบทุนนิยม คือระบบเศรษฐกิจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนประกอบอาชีพและธุรกิจใดๆ ได้อย่างเสรี รัฐบาลจะเข้าเกี่ยวข้องกับธุรกิจของประชาชนได้น้อยที่สุด หลักความคิดของระบบนี้เชื่อว่า ถ้าให้ทุกคนผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ตามความสามารถเพื่อขายหากำไรก็จะทำให้ทุกคนมีกำลังใจในการลงทุนผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งจะทำให้สังคมมีสินค้าและบริการอย่างอุดมสมบูรณ์

แต่ความเป็นจริงมักจะปรากฏในประเทศต่างๆ ที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ว่า ระบบทุนนิยมทำให้คนที่ร่ำรวยอยู่แล้ว ร่ำรวยมากยิ่งขึ้น คนที่ยากจนอยู่แล้วยิ่งยากจนลงไปอีก เพราะคนร่ำรวยมีเงินลงทุนทำธุรกิจใหม่ กำไรมากขึ้น ส่วนคนยากจนไม่มีเงินทนต้องขายแรงงาน ยากจนอยู่ตลอดไป ยิ่งกว่านั้นนายทุนหรือคนร่ำรวยยังมีโอกาสที่จะเข้าไปอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรได้ง่าย เพราะว่าการหาเสียงต้องใช้การโฆษณาซึ่งเสียเงินทองมาก เมื่อคนมีเงินหรือตัวแทนของนายทุนคนมีเงินเข้าไปนั่งในสภาแล้วก็จัดตั้งรัฐบาลและออกกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ของพวกเขา ทำให้ประชาชนคนส่วนใหญ่ที่ยากจนต้องยากจน เนื่องจากความไม่เป็นธรรมทางกฎหมายอีก

ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในค่ายประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

ระบบทุนนิยม

ระบบสังคมนิยม

๒. ระบบสังคมนิยม

คือระบบเศรษฐกิจที่รัฐเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ที่มีคว
 ล่าคัญต่อผลประโยชน์สุขส่วนรวมของสังคม เช่น กิจการไฟฟ้า กิจการโทร
 ศัพท์ กิจการขนส่งขนาดใหญ่ กิจการน้ำประปา การศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรม
 กรรมที่ต้องลงทุนมาก ๆ ฯลฯ เป็นต้น เอกชนจะเป็นเจ้าของกิจการเหล่านี้
 ไม่ได้ รัฐบาลจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะไม่ให้ฐานะความเป็นอยู่ของ
 ประชาชนเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันมากจนเกินไปนัก อย่างไรก็ตาม ประชาชน
 ยังมีสิทธิเสรีภาพที่จะประกอบอาชีพใดๆ ก็ได้ตามที่ตนต้องการ แต่
 เป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กได้

ระบบนี้มีหลักความเชื่อที่ว่า ระบบทุนนิยมทำให้เกิดความไม่ยุติ
 ธรรมในสังคม ถ้าให้รัฐเป็นเจ้าของกิจการสำคัญๆ เสียเอง รัฐบาล
 สามารถกระจายผลกำไรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนทุกคน
 อย่างทั่วถึง จุดมุ่งหมายของระบบนี้คือ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม
 อย่างไรก็ตามประเทศที่จะใช้ระบบนี้ได้ผลดี จะต้องมีรัฐบาลที่ซื่อสัตย์สุจริต
 และมีระบบราชการที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ระบบคอมมิวนิสต์

เป็นระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะมาทำลายและแทนที่ระบบทุนนิยม วิธีที่ระบบคอมมิวนิสต์จะเข้ามาแทนที่ระบบทุนนิยมก็คือการปฏิวัติสังคมนิยม โดยพวกลูกจ้างกรรมกรลุกขึ้นมาทำลายอำนาจรัฐของพวกนายทุนและเจ้าที่ดิน และสร้างอำนาจรัฐของชนชั้นกรรมาชีพขึ้น ระบบคอมมิวนิสต์เห็นว่ารัฐหรืออำนาจรัฐเกิดขึ้นจากการกดขี่ทางชนชั้น สังคมนิยมที่ไม่มีอำนาจรัฐ ไม่มีชนชั้น เมื่อชนชั้นกรรมาชีพได้อำนาจรัฐแล้วก็ใช้อำนาจเผด็จการ ชนชั้นกรรมาชีพปกครองประเทศเอากิจการและธุรกิจทุกอย่างมาเป็นของกลาง เมื่อได้ปกครองประเทศมาระยะหนึ่งโดยที่สามารถทำให้ประชาชนทุกคนได้สามารถทำงานได้ตามความสามารถที่มีอยู่ และประชาชนทุกคนได้สิ่งของบริการตามความต้องการที่จำเป็นแล้ว อำนาจรัฐของชนชั้นกรรมาชีพหรืออำนาจเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพจะค่อยๆ สลายตัวไปจนกระทั่งเกิดสังคมนิยมที่ไม่มีรัฐ ไม่มีชนชั้นในที่สุด

ระบบนิยมความเชื่อถือว่าถ้าให้เอกชนเป็นเจ้าของธุรกิจได้ตามระบบทุนนิยม จะทำให้คนที่ร่ำรวยกดขี่ข่มเหงคนที่ยากจนกว่า และคนที่ยากไร้จะไม่สามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้เลย ถ้าไม่รวมพลังกันเข้ายึดอำนาจปกครองประเทศ

อย่างไรก็ตามประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายทุนคนร่ำรวยในประเทศที่ใช้ระบบนี้จะต้องเสียผลประโยชน์เสรีภาพไปบางประการในระบอบที่มีการเผด็จการชนชั้นกรรมาชีพอยู่

ภาค ๒

ลักษณะการเมืองและการปกครองในสมัยต่างๆ

สมัยสุโขทัย

๑. อำนาจการเมืองทั้งหมดอยู่ในมือของพ่อขุน
๒. พ่อขุนปกครองราษฎรแบบพ่อปกครองลูก
๓. พ่อขุนไม่อ้างอำนาจมาจากสวรรค์

สมัยกรุงศรีอยุธยา

๑. อำนาจทั้งหมดอยู่ในมือกษัตริย์
๒. กษัตริย์อ้างอำนาจเป็นตัวแทนจากสวรรค์อย่างเต็มที่ สังเกตได้จากพระนามของกษัตริย์ เช่น พระนารายณ์มหาราช พระรามาริบดี เป็นต้น
๓. กษัตริย์ปกครองราษฎรด้วยระบบเจ้าขุนมูลนาย
๔. ไทยได้รับอิทธิพลในการมีระบบทาสมาจากกัมพูชา

สมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ ก่อน พ.ศ. ๒๔๗๕

๑. อำนาจการเมืองทั้งหมดอยู่ในมือของกษัตริย์
๒. กษัตริย์ปกครองราษฎรด้วยระบบเจ้าขุนมูลนาย
๓. กษัตริย์อ้างอำนาจเป็นตัวแทนจากสวรรค์
๔. มีการยกเลิกระบบทาสในสมัยรัชกาลที่ ๕
๕. เทียนวรรณ เรียกร้องให้มีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอย่างเปิดเผยเป็นครั้งแรก

สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕
จนถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖

๑. กษัตริย์ไม่มีอำนาจทางการเมือง
๒. อำนาจทางการเมืองอยู่ในมือของกลุ่มข้าราชการ (โดยเฉพาะทหาร)
๓. กลุ่มปกครองประเทศปกครองประชาชนในลักษณะเผด็จการ
๔. มีการแก่งแย่งอำนาจการเมืองอยู่เสมอ
๕. การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลแต่ละครั้ง ไม่ได้เป็นผลจากการเลือกตั้ง แต่มักจะมีเหตุมาจากการแตกแยกในกลุ่มปกครองด้วยกันเอง
๖. รัฐสภาเป็นเพียงเครื่องมืออำนาจของรัฐบาลเท่านั้น เพราะรัฐบาลมักจะเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกรัฐสภาจำนวนหนึ่งเสมอ

ภาค ๓

รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ของไทย

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕

ลักษณะทั่วไป กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจสูงสุด ฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจยุบสภา

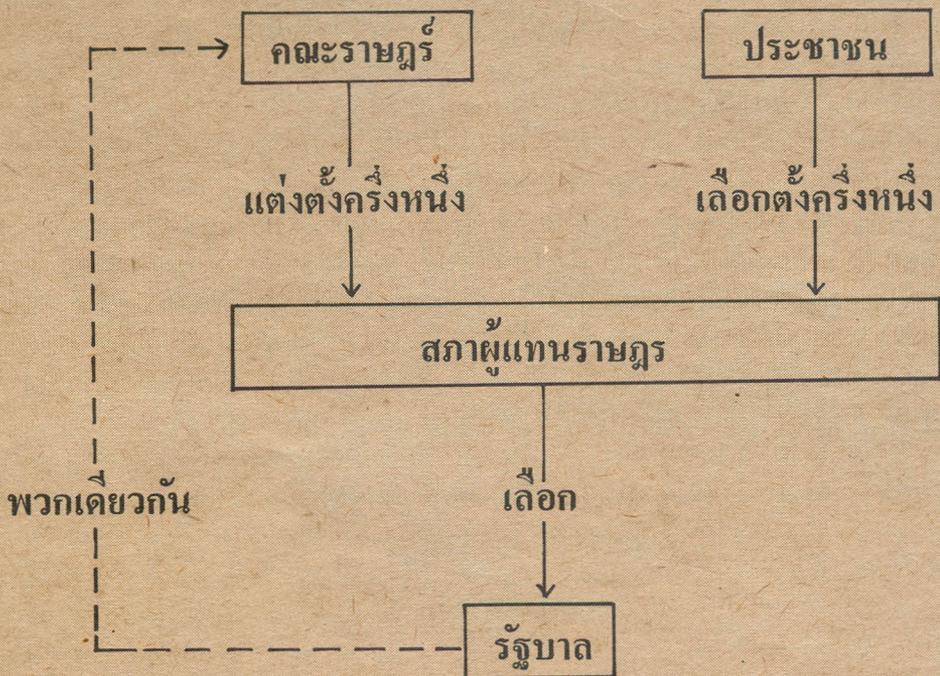

ผู้ร่าง หลวงประดิษฐ์มนูธรรม (นายปรีดี พนมยงค์)

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

- ลักษณะทั่วไป
๑. ใช้ระบบรัฐสภา แต่ในทางปฏิบัติ รัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการ
 ๒. คณะราษฎร แต่งตั้งสมาชิกสภาครึ่งหนึ่ง เพื่อสนับสนุน รัฐบาล วิธีการเช่นนี้การใช้สืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย
 ๓. ห้ามพระบรมวงศานุวงศ์ เล่นการเมือง
 ๔. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ๑๔ นาย ต้องมาจากสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนั้นจะมาจากบุคคลภายนอกก็ได้

ผู้ร่าง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ มีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นประธาน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๓

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕

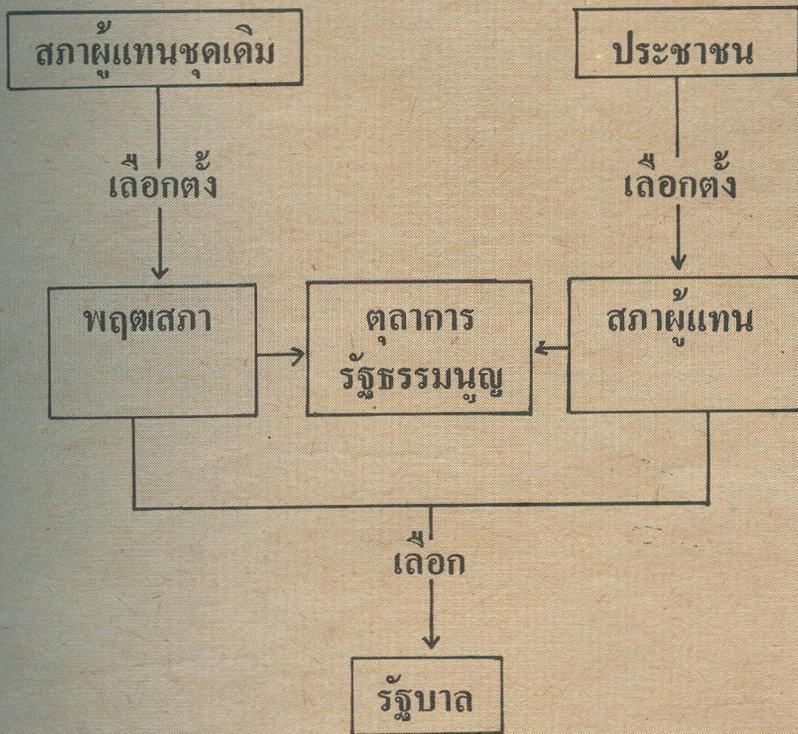
ลักษณะทั่วไป ๑. ยกเลิกสมาชิกสภาประเภทที่ ๒ (ประเภทแต่งตั้ง) แต่ให้มี
วุฒิสภา (สภาที่ ๒) แทน

๒. ห้ามข้าราชการประจำเป็นรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทน
หรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกัน

๓. ใช้ระบบรัฐสภา พยายามให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย
มากขึ้น

๔. ให้มีตุลาการรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ควบคุมให้กฎหมาย
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๕. รัฐมนตรีจะมาจากบุคคลภายนอกสภาก็ได้

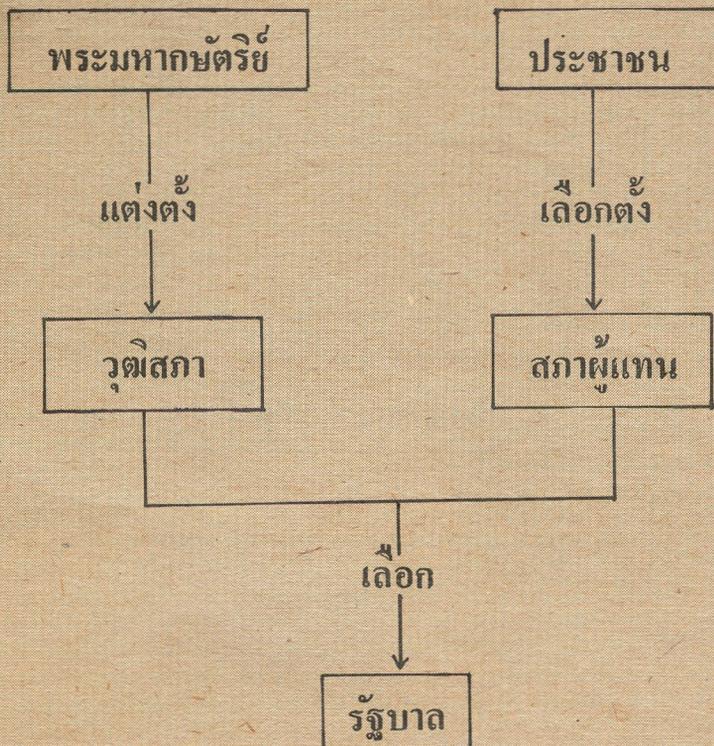
ผู้ร่าง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นประธาน

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐

ลักษณะทั่วไป

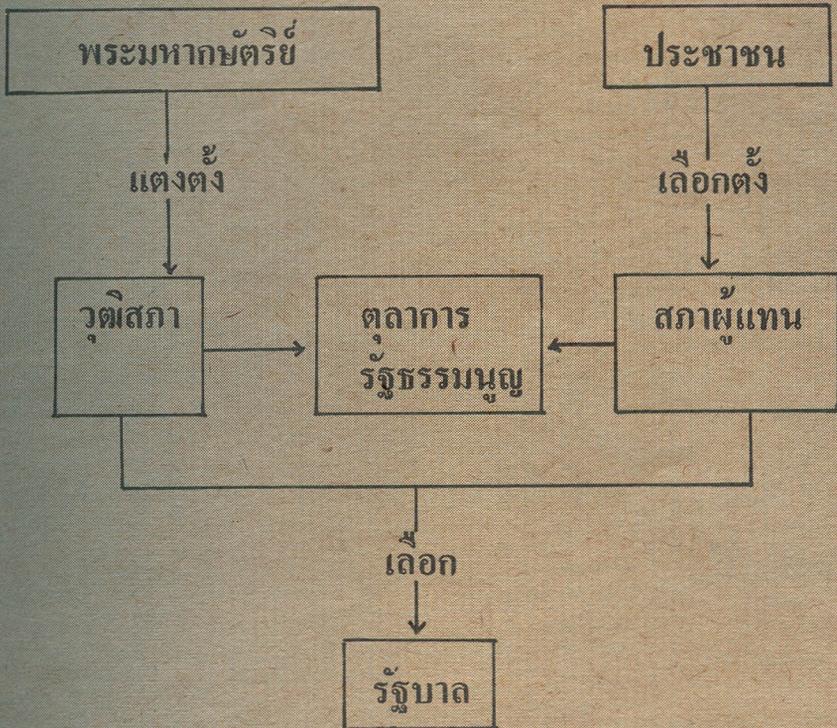
๑. ใช้ระบบรัฐสภา มี ๒ สภา คือสภาผู้แทนและวุฒิสภา
ในทางปฏิบัติ วุฒิสภามีอำนาจมาก เกือบเท่าสภาผู้แทนราษฎร
๒. ห้ามข้าราชการประจำเป็นรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทน
หรือวุฒิสภาในขณะเดียวกัน
๓. รัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากสมาชิกรัฐสภา

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๕

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒

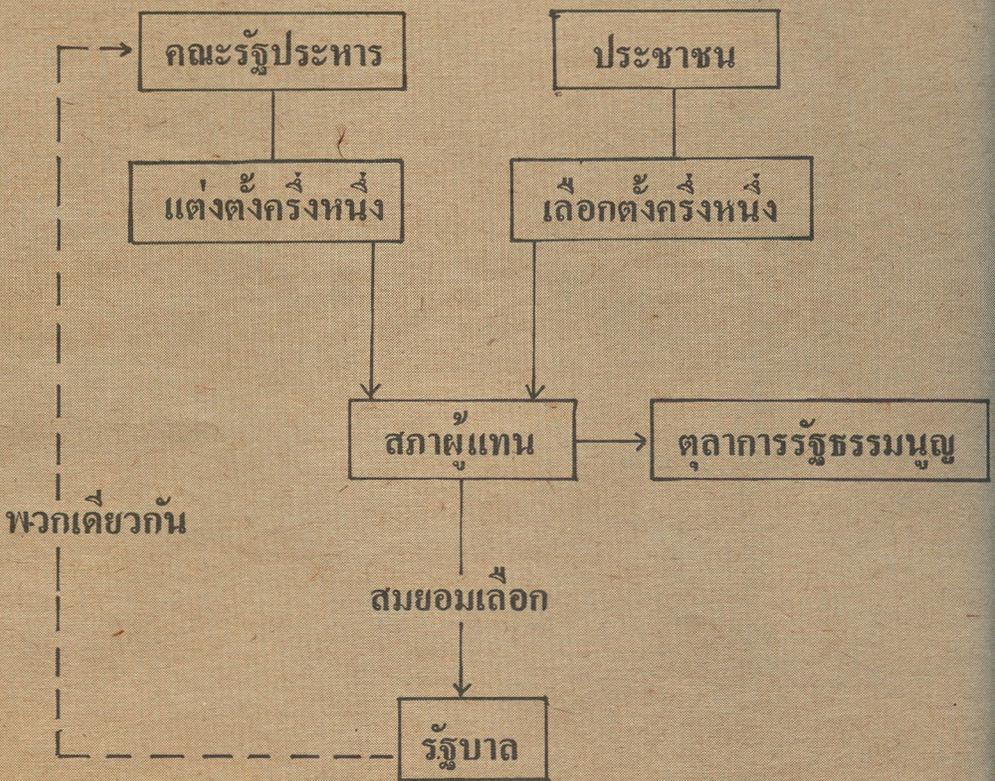
- ลักษณะทั่วไป
๑. มี ๒ สภา คือ สภาผู้แทน และวุฒิสภา
 ๒. ห้ามข้าราชการประจำเป็นรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกัน
 ๓. ห้ามรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน และสมาชิกวุฒิสภา ทำการค้า มีหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการในบริษัทการค้า
 ๔. รัฐมนตรีไม่จำเป็นจะต้องเป็นสมาชิกรัฐสภา
 ๕. ให้หลักประกันสิทธิ เสรีภาพ แก่ประชาชนมากกว่า รัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๖

ประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๕

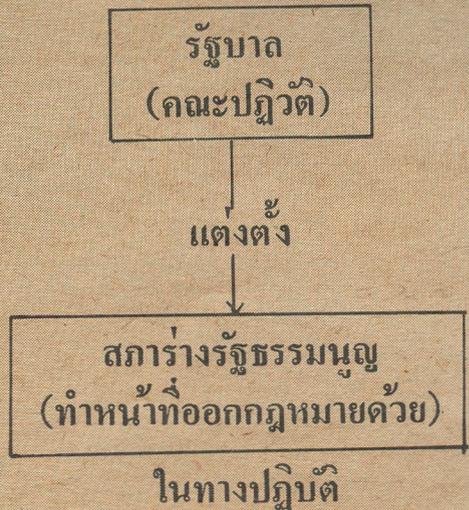
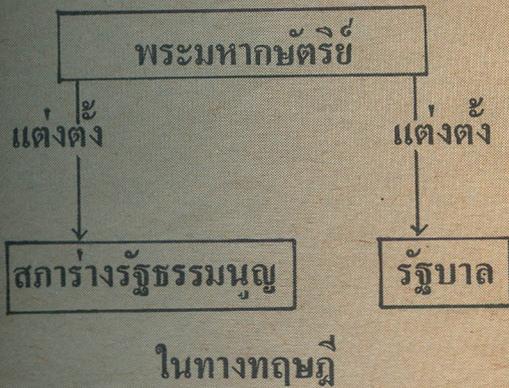
- ลักษณะทั่วไป
๑. ใช้ระบบรัฐสภา แต่ในทางปฏิบัติรัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการ
 ๒. ไม่มีบทบัญญัติ ห้ามข้าราชการประจำเล่นการเมือง
 ๓. รัฐบาลแต่งตั้งสมาชิกครึ่งหนึ่งเพื่อคำนวณอำนาจของตน
 ๔. รัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาหรือไม่ก็ได้
 ๕. รัฐธรรมนูญฉบับนี้แก้ไขเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๗

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒

- ลักษณะทั่วไป
๑. จัดตั้งระบบเผด็จการโดยกลุ่มทหาร
 ๒. รัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการตามมาตรา ๑๗ ได้อย่างเต็มที่
 ๓. ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีสมาชิก ๒๕๐ คน
 ๔. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภามิได้

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๘

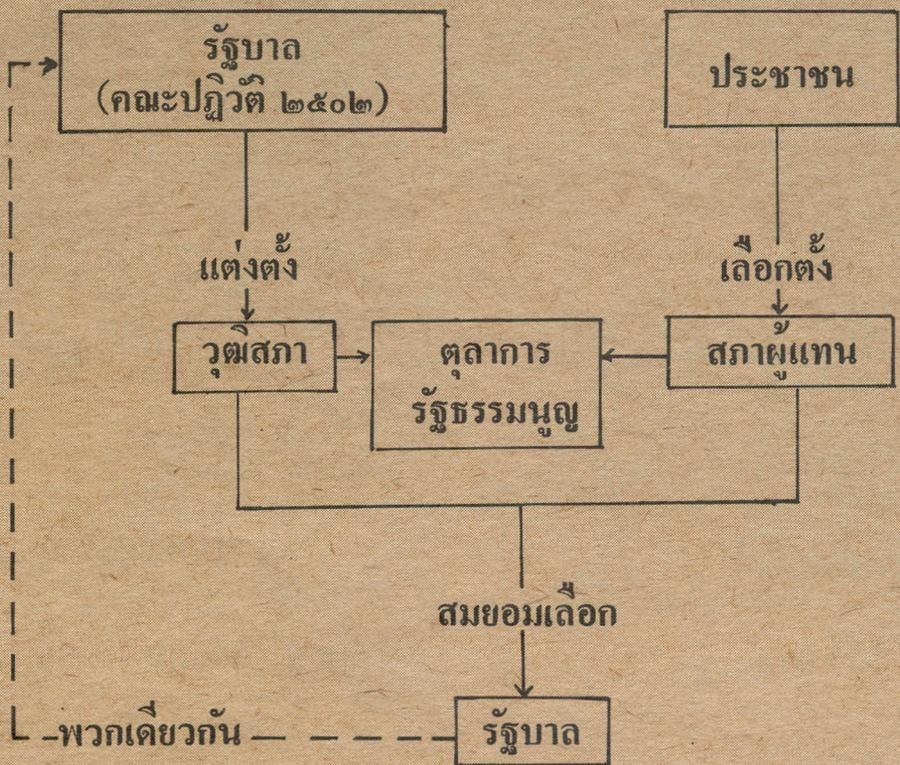
ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑

ลักษณะทั่วไป ๑. มี ๒ สภา คือสภาผู้แทน และวุฒิสภา

๒. ไม่มีบทบัญญัติห้ามข้าราชการประจำเล่นการเมือง

๓. รัฐบาลแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนอำนาจของตน

๔. ห้ามสมาชิกสภาเป็นรัฐมนตรี

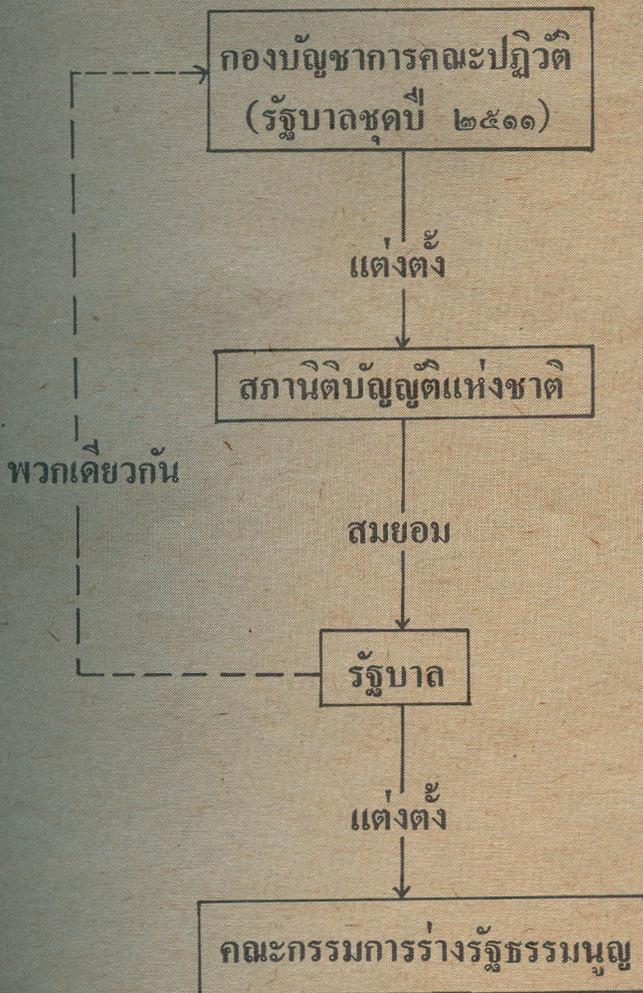

ผู้ร่าง สภาร่างรัฐธรรมนูญ

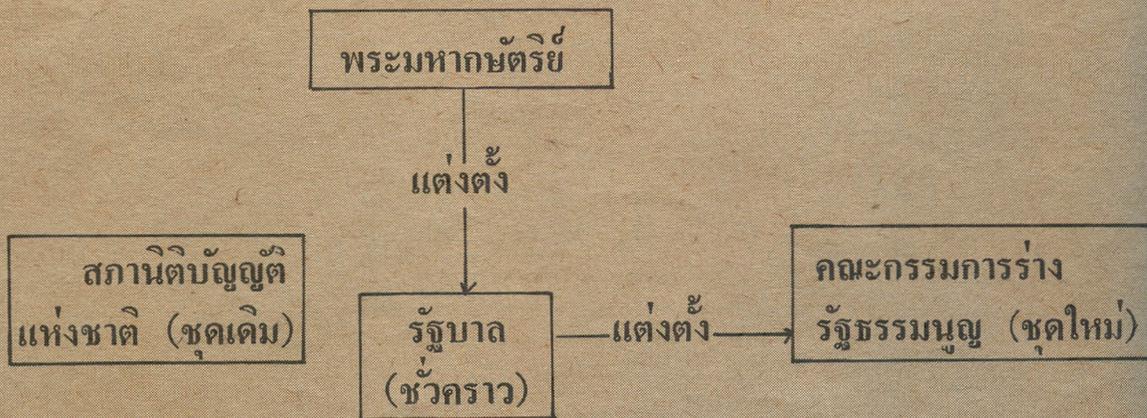
รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๕

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

- ลักษณะทั่วไป
๑. จัดตั้งระบอบเผด็จการโดยกลุ่มทหาร
 ๒. รัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการตามมาตรา ๑๗ ได้อย่างเต็มที่
 ๓. เป็นรัฐธรรมนูญฉบับฝ่าฝืนกับรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๓

ระบอบเผด็จการ ถนอม-ประภาส ถูกโค่นลงเมื่อ วันที่ ๑๕
ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ รูปแบบการปกครองจึงเปลี่ยนไปดังนี้

“ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่
เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของ
ข้าพเจ้าแก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะ เพื่อให้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาดและโดย
ไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของราษฎร”

ตอนหนึ่งจากพระหัตถ์ตราสละราชสมบัติ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

แม้เวลาจะล่วงเลยมานานแล้ว แต่พระราชหัตถเลขาเสลา
สมบัติของพระปกเกล้า ก็ยังคงตั้งกองอยู่ ประชาชนชาวไทยเพิ่งได้ต่อสู้
เพื่อสร้างสรรค์ประชาธิปไตยกันอย่างจริงจังเมื่อ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
แม้ว่าต้องแลกเปลี่ยกับการสูญเสีย น้ำตา เลือดเนื้อ และชีวิตไปเป็นจำนวน
มากก็ตาม เราจึงควรภูมิใจในความวีรอาญาญาของวีรชนเหล่านั้นที่เขาได้
ต่อสู้เพื่อชาติเพื่อประชาชน ดังนั้นพวกเราที่ยังมีชีวิตอยู่นับแต่ระยะเวลาต่อ
จากนี้ จึงเป็นหน้าที่ของเราที่จะสร้างยุคสมัยของการสร้างสรรค์สังคมประ
ชาธิปไตยให้เป็นประชาธิปไตยกันเสียที และร่วมกันพิทักษ์พัฒนาให้
สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตลอดไป ขอให้เราทุกคนปฏิญาณไว้ในใจอย่างเด็ดเดี่ยวว่า
จะไม่ยอมให้บุคคลกลุ่มใดทำการปฏิวัติรัฐประหาร เพื่อยึดอำนาจการเมือง
ไปครองโดยพลการอีกต่อไป...

เราจะพิทักษ์รักษาประชาธิปไตยไว้ด้วยชีวิต

บอกกล่าว

ชีวิตที่ผ่านการต่อสู้ย่อมได้รับการเรียนรู้ มีบทเรียน คนที่มีความคิดความอ่านก้าว
หน้าย่อมนำบทเรียนมาหาข้อดีข้อเสีย หาข้อสรุป แล้วประเมินผลงานที่ได้ทำไปเพื่อจะได้ทำ
งานชิ้นใหม่ให้ได้ผลดีมากขึ้นกว่าเดิม

หนังสือ “นิทรรศการประชาธิปไตย” อันเป็นหนังสือเล่มแรกและหนังสือเล่มต่อ ๆ
ไปของ โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้
จัดทำขึ้นก็เพราะได้ตระหนักถึงความเป็นจริงต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้และประสพมาว่า ทราบไตที่
ประเทศไทยเรายังมีคนที่มีความคิดล้าหลังมาก ทราบไตนั้นพวกเราที่จะต้องถูกกดขี่ขูดรีดต่อไปเพราะ
การที่เราจะทำลายกลไกของระบอบเผด็จการได้นั้น แน่นนอนการร้องขอนั้นไม่มีทางที่จะทำลายได้
โดยเด็ดขาด (เหมือนกับขอให้คนชั่วฆ่าตัวตาย ซึ่งยอมเป็นไปไม่ได้) มีอยู่หนทางเดียวเท่านั้น
คือการต่อสู้ (ดังเช่น การที่เราสามารถขับไล่ ๓ ทหารออกจากเมืองไทย) แต่ก่อนที่เราจะ
ต่อสู้ก็ควรที่จะรู้ก่อนว่า อะไรเป็นอะไร อะไรถูกอะไรผิด เราต้องการอะไร และสิ่งที่ต้องการ
นั้นเป็นประโยชน์ต่อมวลชนใหม่ แล้วจึงจะสรุปได้ว่า สิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของมวลชนนั้นแหละ
คือกลไกของระบอบเผด็จการ เป็นโครงสร้างสังคมของพวกกดขี่ขูดรีด ที่จะเสวยสุขอยู่บน
ความเดือดร้อนของมวลชน

เราจมาเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจ แล้วนำไปปฏิบัติเถิด เพราะหากเราไม่ร่วมแรง
ร่วมใจกันในวันนี้แล้ว หากพรุ่งนี้ นักเผด็จการตัวใหม่มา อะไรจะเกิดขึ้น ช่วย ๆ กันเถิด
ปลุกให้พวกเราที่ยังล้าหลังตื่นขึ้น นั้นแหละระบอบเผด็จการจะพินคินมาไม่ได้เป็นเด็ดขาด และ
จะเป็นหนทางที่จะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยไปได้และสามารถทำลายความอยุติธรรมต่าง ๆ ใน
สังคมได้อย่างแน่นอน.

ประธาน ชนะชัย

(แทน) บรรณกร

“ประชาธิปไตย”

ประชาชนเป็นใหญ่ขึ้น อย่างไร

